

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Universus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disput. IV. De organizatione viventis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

Pingues cito senescunt.
gatur, ut in renibus, vel omentum in ventre, non videtur vivere: quia mirum in modum gravat animal subinde, ut videmus, imò enecat, ac propterea dicit Aristoteles pingues cito senescere. Dari etiam

asserit Aristoteles huiusmodi pinguedinem solum velut operimentum quoddam intestinorum, ne diffuant: ac proinde non intenditur à naturâ ut pars aliqua vitalis.

DISPUTATIO IV.

De organizatione viventis.

*Proponitur
status totius
huius dispo-
sitionis.*

Organizationem aliquam requiri, & definitio animæ supra posita probat, & comperitum est experientiâ. Quæstio ergo procedit in præsentem, utrum hæc organizatio sit merè accidentalis, ita nimirum ut tota diversitas horum organorum, consistat in solis accidentibus, substantia autem cuiusvis viventis sit quoad omnes partes omnino similis, sicut sunt similes omnes partes aquæ: an verò in ipsis partibus substantialibus viventis reperiatur aliqua dissimilitudo, ut supra reperiri diximus in gradibus intensionis.

SECTIO PRIMA.

Sintne partes viventis homogenee, an heterogenee.

I. Admittimus pro præsentem formas perfectiorum viventium esse divisibiles, & habere diversas partes integrantes. Quo posito, inquirimus, utrum hæc partes sint omnino similes, an dissimiles, ita scilicet, ut prædicata aliqua habeant notabiliter inter se diversa.

II. Notandum verò, non esse hic sermonem de quibuscunque partibus viventis: certum enim est duas partes carnis non esse heterogeneas, seu dissimiles inter se, sicut nec duas partes ossis, duos oculos, aures, pedes, manus &c. Quæstio ergo est, utrum oculus notabiliter differat ab aure, pes ab oculo, caro ab ossis, & sic de cæteris, ita ut Angelus intuitivè videns solam formam, nullis visis accidentibus, imò etiam separatam ab omni materiâ, dicere possit, hæc est pars capitis, hæc cordis, hæc aures, oculi, iecoris &c. in quo ut in plerisque alijs divisi sunt auctores.

III. Prima sententia affirmat partes omnes formæ viventis esse homogeneas, seu inter se similes, ita ut pars, quæ de facto est oculus, potuisset æquè connaturaliter esse aures, cor potuisset esse pes, iecur &c. & quæ de facto est forma carnis, potuisset esse forma ossis, & sic de cæteris. Omnem proinde differentiam in vivente ait hæc sententia provenire à dispositionibus, & aurem solum accidentaliter differre ab oculo, cor à cerebro, oculum à pede &c. Ita Greg. in 2. d. 26. & 27. Cajet. l. 2. de Ani. q. 1. Capreolus in 2. d. 15. q. 1. ad 6. Soncin. 8. Metaph. q. 10. Bannez l. 1. de Gener. qu. 7. ar. 4. Soto l. 5. Phyl. qu. 3. ad 8. & alij. Quod etiam tenere videtur Conimb. l. 1. de Gen. c. 4. qu. 2. ar. 2. tenet absolutè P. Arriaga hic d. l. f. 6. n. 204. & P. Oviedo Contr. 1. de Ani. p. 7. n. 6. & multi ex recentioribus.

IV. Secunda sententia è contrario affirmat partes formæ viventis, equi ex. g. esse heterogeneas, seu inter se dissimiles, & specie incompletâ diversas, ita ut in aure non sit omnino virtus in actu primo videnti, nec in oculo audiendi, nec magis forma carnis possit esse forma ossis, aut pars formæ quæ est in corde, forma cerebri, quàm forma equi forma leonis, aquilæ, vel cervi. Ita Ioan. Andreas 7. Metaph. qu. 17. Paulus Venerus l. 2. de Ani. c. 5. Niph. lib. 1. de Gen. t. 26. Suarez d. 15. Metaph. nu. 40. & l. 1. de Ani.

cap. 2. n. 19. & 20. Rubius hic l. 2. q. 7. n. 198. Murcia hic l. 2. d. 1. qu. 3. §. Dicendum tamen: Hurt. hic d. 2. se & 5. n. 127. & alij.

Conclusio: hæc secunda sententia longè mihi semper visa est probabilior. Probatur primò: pars formæ equi ex. g. quæ est in pede, petit longè diversas dispositiones, & accidentia à parte quæ est in oculo, ergo hæc duæ partes distinguuntur substantialiter, & sunt heterogeneæ, petere enim tales dispositiones est prædicatū intrinsecū longè diversū ab eo quod est petere alias dispositiones ab his diversas, sicque partes illæ magis differunt quàm duæ partes formæ carnis, quæ petunt dispositiones omnino similes.

Dices; non argui ex hisce dispositionibus ejusmodi diversitatem entitativam in formâ, cum anima rationalis eandem habeat diversitatem dispositionum, & tamen in ea non solum non sunt partes incompletæ specie distinctæ, sed nec numero.

Resp. primò, esse saltem ibi unionem constantem partibus heterogeneis. Secundò, peculiarem esse rationem de animâ rationali; cum enim constet eam esse indivisibilem, & debeat in varijs partibus exercere varias functiones, debet etiam in varijs partibus habere diversas dispositiones ad eas functiones aptas. Deinde, anima rationalis, & omnis forma indivisibilis petit determinatè habere has omnes dispositiones, licet non in eadem parte, & consequenter omnes illæ dispositiones disponunt ad illam formam determinatè: at si partes distinguantur, & sint homogeneæ, nulla habet dispositiones adequatas, quas postulat: si enim singulæ partes postulant omnes dispositiones, & nulla habeat omnes, nulla habet dispositiones quas postulat.

Dices secundò, pars formæ quæ est in capite, non postulat absolutè, & determinatè dispositiones capitis, vel dispositiones pedis, sed solum indeterminatè, & conditionatè, id est, posito quòd alia pars illas non habeat. Contrà, gratis ponitur huiusmodi petitio indeterminata dispositionum specie distinctarum: licet enim formæ determinentur à causâ primâ quoad individuationem dispositionum, cum non magis has numero postulent quàm illas, determinant tamen Deum ad speciem, & talis specie forma requirit tales specie dispositiones ut in aquâ, igne, & alijs omnibus videmus.

Ad id quod additur de petitione conditionatâ, nempe formam capitis petere has dispositiones posito quòd alia pars eas non habeat, videtur gratis excogitatum; eodem enim modo dicere quis posset aquam non petere has dispositiones absolutè, sed solum conditionatè, posito scilicet quòd ignis, aut res aliæ eas non habeant. Dices; disparem esse rationem, quia hæc omnes partes ordinantur ad varia munera in eodem composito, & ad illius compositi, constitutionem & conservationem. Contrà, licet variæ res ordinantur ad diversa munera in universo, & ad illius constitutionem & conservationem: quidni ergo exigere poterunt has dispositiones exigentiâ conditionatâ?

Imò si metaphoricè loqui velimus (ut loqui videmus

V.
*Probabilius
est multas
partes vi-
ventis esse
heterogeneas.*

VI.
*Primò, quia petunt
diversas di-
spositiones.*

VII.
*Dices; etiam
anima ra-
tionalis ha-
bet diversas
dispositiones.*

VIII.
*Varia dispo-
sitiones inter
animam ra-
tionalem, &
formas divi-
sibiles.*

IX.
*Gratis ponitur à non-
nullis inde-
terminata
petitio dispo-
sitionum spe-
cie distinctarum.*

X.
*Rejicitur
etiam petitio
conditionata.*

In omni appetitu ordinato bonum publicum praferendum est privato.

XI. Nullum est vestigium potentiae visiva in oculo, ergo sine fundamento statuitur vel potentia visiva illic, vel hic auditiva. Conf. pari fundamento quis dixerit esse in vite virtutem producendi rosas, in spina virtutem producendi uvas, aut ficus, & in quavis arbore vim producendi omnes fructus.

XII. Dices, si partes sint homogeneae, compositum erit perfectius.

Contra, ergo in vite est virtus producendi ficus, in spina producendi uvas &c.

XIII. Licet partes essent homogeneae, compositum non foret magis unum.

Compositum, & unum est unum ornatum variis.

dentur qui hac solutione hic utuntur) magis deberent res petere integritatem, bonum, & conservationem universi, quam proprium, cum in omni appetitu ordinato bonum publicum praferendum sit privato, & integritas, universi magis spectari a re quavis debeat, quam particularis alicuius compositi.

Secundò probatur: in pede ex. gr. equi nullum est vestigium potentiae visiva, nec potentiae auditivae in oculo, ergo sine fundamento statuitur vel potentia visiva illic, vel hic auditiva. Conf. pari fundamento quis dixerit esse in vite virtutem producendi rosas, in spina virtutem producendi uvas, aut ficus, & in quavis arbore vim producendi omnes fructus.

Dices, bonum compositi id exigit, sic enim omnes illius partes erunt magis perfectae, in unaquaque enim erit virtus ad omnes operationes, cum in contrariâ sententiâ in quavis parte ponatur virtus ad unam tantum operationem. Contrâ primò, etiam varietas est bonum compositi, quae maior est in sententiâ statuente partes heterogeneas, quam homogeneas. Contrâ secundò, solum maius bonum compositi, sine aliâ probatione, non sufficit: alioqui, ut dixi n. præcedente, eodem modo quis dixerit in vite, & in aliâ, quavis arbore esse virtutem producendi rosas, & omne genus florum ac fructuum. Siquis verò opponat, nullum esse in vite, aut aliâ arbore huius rei indicium, respondebit, eodem modo bonum universi hoc postulare, sic enim erit perfectius, quâ si in re quavis solum sit virtus producendi unum genus fructus, quo enim perfectiores sunt singulae partes, eo perfectius est totum.

Dicunt aliqui, hinc esse maius bonum compositi, si partes sint homogeneae, sic enim, inquit, compositum est magis unum. Contrâ, si per magis unum intelligatur magis unitum, falsum est compositum ex partibus homogeneis esse magis unum quam ex heterogeneis, cum vera & realis unio continuativa tam inter partes heterogeneas intercedat, quam inter homogeneas. Si verò per magis unum intelligatur, quòd partes sint magis similes: primò, negatur esse hoc magis bonum compositi, sed magis illud ornatum varietas, ut dictum est ad objectionem præcedentem. Deinde, si omnimoda similitudo omnium partium sit bonum compositi, erit etiam bonum universo, sicque ut dixi in unaquaque arbore erit virtus producendi omnes fructus, & sic de aliis omnibus rebus.

SECTIO II.

Argumenta contra heterogeneitatem partium viventis.

I. Obiit: Non sunt diversificandae entitates sine necessitate, sed nulla hic apparet necessitas, quae salvari non possit, si omnes partes viventis statuuntur homogeneae: ergo non est cur dicantur esse dissimiles & heterogeneae. Contra, nec sunt multiplicandae perfectiones sine necessitate. Resp. ergo distinguendo maiorem, non sunt diversificandae entitates sine necessitate simpliciter, nego maiorem, sine necessitate saltem secundum quid, seu ad melius esse concedo: hic autem est necessitas saltem secundum quid, cum hoc modo excusetur maior multiplicatio & superfluitas virtutis, quae non est minus vitanda quàm diversificatio entitatum, quam tamen sine necessitate ponit contraria sententia, ut ostensum est.

Ostenditur necessitas diversificandae partes viventis.

II. Virtus ad aliquam operationem referendi.

Obiicit primò: Non sunt diversificandae entitates sine necessitate, sed nulla hic apparet necessitas, quae salvari non possit, si omnes partes viventis statuuntur homogeneae: ergo non est cur dicantur esse dissimiles & heterogeneae. Contra, nec sunt multiplicandae perfectiones sine necessitate. Resp. ergo distinguendo maiorem, non sunt diversificandae entitates sine necessitate simpliciter, nego maiorem, sine necessitate saltem secundum quid, seu ad melius esse concedo: hic autem est necessitas saltem secundum quid, cum hoc modo excusetur maior multiplicatio & superfluitas virtutis, quae non est minus vitanda quàm diversificatio entitatum, quam tamen sine necessitate ponit contraria sententia, ut ostensum est.

In nostrâ autem sententiâ id solum tribuitur virtutis unicuique parti, quod eius operationes postulant: nullum enim habemus fundamentum asserendi esse talem virtutem in aliquâ re, nisi quia vide-

mus tales operationes & effectus: cum ergo non videamus in oculo nisi visionem, & auditionem in aure, nullam habemus rationem, cur dicamus in oculo virtutem audiendi, vel auri, aut pedi, videnti, magis quàm in vite vim producendi ficus, aut rosas. Unde, dici potest, hic esse necessitatem simpliciter distinguendi has partes, cum diversitas dispositionum, & operationum huiusmodi distinctionem videatur arguere.

Obiicit secundò: sequeretur has partes specie distinguui, & consequenter uniri & continuari inter se non posse. Sequela probatur, res enim diversae speciei non possunt inter se uniri, ignis siquidem & aqua, homo & leo, lapis & lignum continuari inter se non possunt. Ad primam partem sequela. Resp. concedendo partes illas animalis distinguui non solum specie, sed genere: pars enim formae equi, quae est in osse, est vegetativa tantum, quae in oculo visiva tantum & sensitiva, (sensui enim tactus transcendit omnes alios sensus) in aure auditiva in pede motiva &c. hæc autem diversitas operationum & dispositionum arguit sine dubio diversitatem ad minimum specificam.

Secundâ autem pars, quòd scilicet hæ partes non possint uniri, negatur. Ad probationem distinguo antecedens, res diversae speciei completæ non possunt inter se uniri, & continuari, concedo antecedens: res diversae speciei incompletæ, & quae ordinantur ad constituendum unum totum, non possunt inter se uniri, & continuari, nego: equus autem & leo, lignum & lapis &c. habent se merè disparatè, non sic partes viventis, quae, ut videmus, inter se concurrunt ad unum totum ex diversis partibus constituendum. Quòd verò aliqua specie distincta possint uniri & continuari, probatur ex Aristotele. Met. c. 4. citato à P. Suar. l. 1. de Anic. 2. n. 20. ait enim ibi Aristoteles aliqua esse unum secundum continuationem & quantitatem, & non secundum qualitatem: per qualitatem autem intelligit ibi Aristoteles formam, ut patet ex contextu, & omnes exponunt, ut ait P. Suar. loco citato.

Vt autem hæc melius percipiantur, & hoc argumentum quod sæpè occurrit, plenè solvatur. Notandum, ut aliqua uniantur non esse præcisè spectandam convenientiam in prædicatis essentialibus: sicut in unione informationis ad constituendum compositum substantiale hoc non spectatur, magis enim conveniunt in prædicatis essentialibus duæ animæ rationales, vel duæ materiæ, quàm anima & materia, hæ tamen uniri possunt inter se substantialiter, non illæ. In compositione ergo integrali, non est præcisè spectanda convenientia vel distantia in prædicatis essentialibus, sed utrum ordinentur ad unum aliquod compositum integrale constituendum; si enim ordinentur, nil refert de distantia in prædicatis. Unde, asserunt nonnulli magis differre partem ossis in equo à parte carnis eiusdem equi, vel etiam oculum eius ab aure, aut pede, quàm os equi differat ab osse leonis, vel caro, oculus, aut auris huius differat à carne, oculo, & aure illius.

Dices, ergo anima rationalis uniri poterit continuativè cum ligno, vel lapide. Nego consequentiam: verum est quidem non repugnare hoc merè ex distantia in prædicatis, sed quia non apparet quomodo possit esse subordinatio inter animam & lapidem ad constituendum unum aliquod compositum integrale, cuius operationes & functiones exigant huiusmodi unionem continuationis. Deinde, lapis & lignum, ut videmus, sunt quid completum, & consequenter nec inter se, nec cum animâ continuari possunt, sicut nec terra, aqua, aut duo equi aut leones, vel quavis alia composita completa ob eandem

III. Partes heterogeneae, non viventes, non sunt generè distinguendi.

VI. Res diversae speciei incompletæ possunt inter se continuari.

Aristoteles.

V.

In compositione integrale non est spectanda convenientia in prædicatis.

VI.

Quare anima non repugnat continuativè cum lapide, vel ligno.

eamdem rationem uniri inter se possunt continuari; ibi enim non est peculiaris illa exigentia talium partium & organorum ad particulares quasdam functiones, quas cernimus in vivente.

VII. Urgebis; (& est præcipua nonnullorum ratio contra nostram sententiam) ergo sanguis in equo v.g. vel leone, licet non informetur animâ, potest uniri, & continuari cum reliquis partibus: quod tamen negant multi qui nobiscum amplectuntur opinionem de heterogeneitate partium. Ego certe nullam video implicantiam quominus sanguis, licet non informetur animâ, continuari possit cum aliis partibus equi, vel leonis, aut alterius huiusmodi animalis quantum ad convenientiam vel disconvenientiam prædicatorem: sicut enim potest vegetativum tantum continuari cum sensitivo, seu sensitivum cum non sensitivo; ita quidni poterit vegetativum continuari cum non vegetativo, si dicant inter se ordinem ad constituendum unum totum.

VIII. Dixi, quantum ad disconvenientiam prædicatorem; aliunde enim forte argui posset non uniri sanguinem reliquis partibus corporis, sicque sub hac ratione esse quod completum, quod scilicet intelligi possit præstare omnia sua munera etiam si non unitur, nempe fovere corpus, esse nutrimentum, vehiculum spirituum vitalium &c. Imò experientia videtur potius arguere sanguinem non uniri carni, sed solum esse in venis tanquam aquam, aut aliud liquidum in vase, absque eo quod cum iis continuetur.

IX. Obicies tertio: si os sit tantum vegetativum, caro autem vegetativa & sensitiva, ex alio capite videtur non posse inter se uniri: unio enim illa nec posset pertinere ad os, nec ad carnem; nec enim est major ratio cur unio sit os quam caro, nec vegetativa quam sensitiva. Hic qui ponunt duplicem unionem in omni composito, inter quos est P. Hurtado, & alij multi recentiores, nobis insultant, qui solum admisimus unam, dicuntque laborare nos in solutione huius argumenti, imò tantum ei non succumbere, à quo tamen asserunt se facile sese expedire, dicendo duas esse hic uniones, alteram tenentem se ex parte ossis, & esse os, alteram ex parte carnis, & esse carnem. Sed non est ita soluti difficilis hæc obiectio in nostrâ sententiâ, ut ipsi autumant.

X. Resp. ergo unionem hic continuativam esse unicam, & nec esse carnem, nec os, sed unionem ordinatam ad illa inter se connectenda in ordine ad munus aliquod præstandum: sicut unio inter materiam & formam nec est materia, nec forma, sed aliquod tertium ex naturâ suâ ordinatum ad illa inter se informativè unienda. Imò uniones continuativæ carnis non sunt caro, nec unionis continuativæ ossis sunt os. Unde sicut unio uniens duas partes ossis, dicitur unio ossis, & uniens duas partes carnis, unio carnis, ita unio connectens carnem & os dici poterit unio carnis & ossis. Sicut ergo Angelus videns unionem duarum partium ossis, non visis partibus diceret, hæc est unio ossis, ita intuens hanc unionem, non visis etiam partibus, diceret, hæc est unio carnis & ossis: quemadmodum visâ unione inter corpus & animam hominis, etiam non visis partibus diceret, hæc est unio hominis.

XI. Obicies quartò: hinc sequi, equum non esse unum specie atomâ. Probatur sequela, includit enim in se plura specie distincta, ergo non est unus specie, sed solum genere. Contrâ, ergo ratio hominis abstracta à Petro, Paulo, & reliquis hominibus actu jam existentibus, non erit una specie atomâ. Dixi, actu existentibus, de hominibus enim possibilibus probabile est aliam esse seriem eorum possibilem, distinctam ab eâ quæ jam est, quidni enim possibilis sit materia, & anima etiam rationalis specie à materiâ nostrâ &

animâ distincta? ac proinde homo ut sic si sumatur in totâ latitudine, non videtur esse ratio specifica, sed generica. Probatur verò consequentia, nullus enim est homo, qui in se non includat res specie distinctas; materiam scilicet & animam rationalem, quæ non conveniunt nisi genere. Quid autem sit convenire, vel differre specie, dicitur disp. sequente.

XII. Obicies quintò: si forma equi componatur ex aliquibus partibus sensitivis, & aliis non sensitivis, sed vegetativis tantum, ergo equus non potest absolute dici sensibilis, sed partim sensibilis, partim non sensibilis. Contrâ, homo componitur ex unâ parte rationali, & aliâ irrationali, & tamen hoc non obstant, dicitur absolute rationalis, & non partim rationalis, partim irrationalis: quidni ergo, licet in equo una pars non sit sensitiva, dicta tamen poterit absolute & simpliciter sensibilis, non insensibilis?

XIII. Ratio à priori est, nam irrationale, & insensibile involvunt in suo conceptu negationem, negationes autem, cum sint malignantis naturæ, excludunt simpliciter prolata omne illud cuius sunt negationes: unde hæc propositio, *Petrus est irrationalis*, in re est universalis negativa ex parte prædicati, seu rei negatæ, & facit hunc sensum, *Petrus non habet in se ullam rationalitatem*, quod est falsum; ad falsitatem enim propositionis negativæ sufficit falsitas ex quacunque parte, ut si quis diceret *nullus leo currit*, ad falsitatem huius propositionis sufficit si vel unus currat cæteris omnibus non currentibus.

XIV. Si autem quis signaret partem aliquam in particulari, & diceret, *equus est insensibilis quoad ossa*, verum diceret, jam enim restringeret propositionem ad unam solum partem, & non relinqueret eam suæ latitudini. Deinde notandum, non esse necessarium ut semper denominatio omnis partis tribuatur toti: sicut æthiops non dicitur albus, licet habeat dentes albos, nisi addatur esse album secundum quid, nempe secundum dentes. Aliquando tamen hoc contingit: sic enim homo dicitur formosus, vel ægrotus, à facie venusta, vel capite dolente; & sic de aliis nonnullis.

XV. Obicies sextò: si partes in animali sint heterogeneæ, sequitur, si uterque parens sit cæcus, debere equum nasci cæcum, cum non sit pars in parente, quæ possit oculum in fœtu producere. Resp. animam matris (posito quòd ab hac producatur forma proli, & non à solo Deo) non ita formam illam producere, ut oculum producat oculum, auris aurem &c. sed omnes partes matris producant singulas in prole. Pars ergo substantialis oculi in fœtu producitur ab aliis partibus in parente cæco, quæ sunt perfectiores oculo: positis enim per virtutem formatricem seminis debitis ad oculum dispositionibus, habent vim illum producendi tanquam causæ illius æquivocæ; sicut reliquæ partes in arbore producant flores, qui sunt veluti quidam oculi arboris.

XVI. Dices; cur ergo hæc partes non producant iterum partem substantialem oculi in ipsâ matre, vel aurem, aut pedem amissum, sicut hæc partes producant in prole? Resp. hanc difficultatem partem esse utriusque sententiæ, imò major est in contrariâ: si enim omnes partes sint homogeneæ, & omnino similes, cur non possunt in equo reliquæ partes recuperare aurem, aut oculum amissum? Sicut ergo hic respondent ipsi id provenire ex defectu peculiaris illius temperamenti debiti, quod produci solum potest à virtute formatricis seminis; nullum autem agens potest inducere formam nisi positis dispositionibus requisitis. idem respondere poterimus & nos, sicque cessat difficultas.

XVII. Obicies septimò: ramus arboris præcissus, terræ infixus crescit, & radicem, folia, & fructus ex se fundit.

Equus simpliciter dici potest sensibilis, licet partes aliquæ includat non sensibiles.

Ratio est, quia negatio in illa voce conclusa est malignantis naturæ.

Quandoque denominatio partis tribuitur toti, quandoque non tribuitur.

Flores sunt quidam oculi arboris.

Cur reliquæ partes non reproducant oculum in matre, sicut eum primum producant in prole.

Quia yam
arbitrio pre-
cisus, terra
influxus cres-
cat.

dit, ergo omnes arboris partes sunt homogeneæ. Contrà, idem facit semen cuiuscunque arboris, aut plantæ, ergo semen esset etiam homogeneum cum arbore, aut plantà, quod tamen negant adversarij. Resp. itaque virtutem quandam seminalem esse per truncum & ramos arboris dispersam: per hanc ergo simul cum concurso terræ cui infigitur, dispositiones quasdam radices producit: deinde his productis, cælum aut alia causa universalis radicem ex eo format: sicque instar arboris crescit, & folia, flores, & fructum profert.

XVIII.

Non est ea-
dem anima
in omnibus
hominibus.

Aliud argumentum contra heterogeneitatem partium proponitur disp. sequente, sec. tertiâ, n. decimo. Quomodo autem nec sit eadem anima rationalis hominibus omnibus communis, nec plures animæ in eodem vivente dicetur postea disp. 11.

SECTIO III.

Quid de homine sentiendum quoad heterogeneitatem unionis.

I.

Non aut ali-
qui unionem
in homine
habere par-
tes heteroge-
neas.

II.

Ratio est
quia unio
specificatio-
nem de sumit
ab extremis.

Resp. tamen
unionem res-
picere etiam
dispositiones
aliarum.

III.

Obic. si unio
in homine
sit heteroge-
nea, poterit
etiam unio
heterogenea
stare in
gradibus in-
tensionis si-
cut gradus
sunt homo-
genei.

VI.

Resp. nullo
modo ratio
unio illic sta-
tueretur.

P Hurt. d. 2. de Ani. f. 5. & 6. licet nobiscum sentiatur partes viventium materialium esse heterogeneas, sectione tamen octavâ ait omnes partes hominis esse omnino substantialiter similes: sicque ab unionem hominis omnem heterogeneitatem excludit.

Ratio ipsius est, quia unio, cum sit modus extremorum, & via ad ipsa, ab iis etiam desumit speciem; quicquid enim in termino relucet ut quod, in viare lucere debet ut quo: cum ergo in homine neutra pars distinguatur specie, anima enim ubique est eadem numero, corpus autem seu materia secundum omnes partes est similis, & homogenea, non est unde desumatur diversitas heterogenea in unionem. Resp. tamen modum non solum specificari ab extremis essentialiter, sed etiam à dispositionibus naturaliter, ac proinde cum duplicem ordinem dicat, nempe & ad dispositiones, & extrema, ab utrisque desumere potest specificationem. Sicut etiam dicunt aliqui actionem nutritivam distingui specie à primâ generatione, licet tam agens, quam terminus sit ejusdem rationis, quia scilicet requirit diversas dispositiones: & licet nihil aliud esset, hoc tamen solum ajunt sufficere.

Dices; si unio sumere possit specificationem ab alio quam ab extremis, & esse in homine heterogenea, quidni etiam ejusmodi unio heterogenea poni poterit in gradibus intensiois lucis, & primarum qualitatum, licet gradus ipsi sint homogenei? quod si dicatur, solvitur ratio cui nos præcipue innitebamur in libris de Generat. ad astruendum heterogeneitatem graduum in his qualitativis, quod nimirum quartus aut quintus gradus sit perfectior secundo ac tertio, sicque non possit ab agente calido tantum ut tria produci: responderi enim posset, licet gradus ipsi sint homogenei & æquales, & consequenter sextus vel septimus gradus simpliciter sit intra virtutem productivam agentis calidi ut duo, unionem tamen esse inæqualem, & partes, seu gradus illius superiores non esse in potentiâ agentis remissi.

Contrà primò, saltem habemus requiri aliquam heterogeneitatem in qualitativis illis, quod tamen negant auctores illius sententiæ. Contrà secundò, esto unio illa esset heterogenea, adhuc posset produci à calore ut duo, unus enim gradus caloris est perfectior totâ unionem, sicque potest eam totam producere.

Unio ergo in homine componitur ex diversis partibus heterogeneis, sicut partus formarum in viventibus materialibus: primò enim sicut tanta di-

versitas dispositionum arguit diversitatem partium in illis viventibus, ita diversitatem saltem unionis arguet in homine; nec enim unio capitis petit eadem dispositiones, ac unio pedis. Deinde, si anima rationalis ob virtutem suam heterogeneitatem postulat heterogeneas dispositiones, quidni in unionem heterogeneam? præsertim cum dispositiones non petat nisi ut unita, vel uniendo, cum ut separata nullas requirat.

Licet itaque tribuatur exigentia diversarum dispositionum, & temperamenti ut quod, & in actu primo remoto, animæ rationali, unioni tamen tribuitur ut quo, & in actu secundo proximo: est quippe unio quoddam exercitium, & veluti actus secundus animæ, ac proinde diverso quasi modo per illam tendit & extendit se anima in diversas partes corporis, in posse est ut vegetativa, in carne ut sensitiva, in oculo ut visiva, & sic de cæteris: non quod tota anima non uniatur ubique, sed unus tantum illius gradus seu formalitas, ut volunt aliqui, hoc namque dici nequit, cum enim unio sit quid physicum, tendit physice, & consequenter in totam animam. Ratio ergo est, quod anima, licet hos omnes in se gradus contineat, non tamen eos tribuit toti nisi mediâ unionem; ad hoc enim ut sit proximè, & in actu secundo vegetativa, sensitiva, visiva &c. pender ab unionem.

Sicut ergo eadem unio cum diversis exteremis dat diversas denominationes, unio enim in homine cum animâ dat denominationem informantis, cum materiâ recipientis, ita quidni eadem anima cum diversis partibus unionis inter se dissimilibus, dari etiam poterit denominationes, diversas?

Sunt ergo partes in homine substantialiter dissimiles & heterogeneæ ratione diversarum partium unionis, quæ cum spectent ad integritatem substantialem hominis, arguunt in ejus partibus diversitatem heterogeneam. Unde videtur mihi dici posse, hominem non esse proximè visum in pede, aut manu, non solum defectu accidentium ad hoc munus requisitorum, sed etiam defectu unionis substantialis, sicque non solum non esse proximè visum accidentaliter, sed nec substantialiter. Ad quod tamen non requiritur ut unio influat in operationes tanquam principium earum effectivum, sicut nec influunt accidentia, sed sufficit requiri talem partem unionis tanquam quid composito intrinsecum, & ad completam partis illius constitutionem spectans.

Licet ergo ad hominis constitutionem tam requirantur accidentia, quam unio, longè tamen alio modo se habent illa, quam hæc, unio quippe spectat ad compositum tanquam aliquod essentialiter requisitum, illudque complens, & integrans substantialiter, non sic accidentia, ablati enim omnibus accidentibus adhuc manet homo, qui tamen non manet ablata unionem.

Dices; ratione diversæ unionis, seu diversæ partis heterogeneæ ejusdem unionis, os hominis est tantum substantialiter proximè vegetativum, caro tantum sensitiva &c. ergo tantum cerebrum in homine erit rationale, ergo non poterit homo dici simpliciter animal rationale, cum maxima pars illius non sit rationalis. Resp. negando consequentiam, primò enim est probabile omnes actus intellectus & voluntatis diffundi per totum corpus, sicque ubique homo est rationalis. Secundò, licet admittatur actum intellectus non diffundi ulterius quam per totum, vel saltem partem aliquam determinatam cerebri, & consequenter cerebrum solum esse proximè intellectivum, adhuc nil obstat quo minus homo simpliciter dicatur rationalis: sicut enim non obstat pars essentialis, seu substantialis, nempe corpus,

Vnio in ho-
mine habet
diversas
partes hetero-
geneas: quare.

V.

Anima in
homine per
unionem dat
diversas de-
nominationes compositas.

VI.

VII.

Sicut unio
cum diversis
extremis, ita
hæc cum di-
versis animæ
partibus dat
diversas
denominationes.

VIII.

Homo in
pede non est
completè vi-
sus, etiam
substantialiter.

IX.

Vnio & accidentia
diversa sunt
modis
speciem ad
integritatem
hominis.

X.

Dices; licet
sequatur
tantum cerebrum
in homine
esset rationale.

XI.

Ostenditur
totum hominem
esse dici debere
rationem
naturalem.

pus, huic de nominationi, ita nec obstat integra-
lis; ad hanc enim denominationem sufficit unam
partem hominis hoc habere, ut supra diximus sec.
precedente, n. 12. sicut etiam dicitur homo vel equus
visivus, licet una tantum illorum pars sit visiva, Mul-

tò minus poterit homo propterea dici irrationalis,
ut ibi diximus, cum hæc vox excludat omnem par-
ticipationem rationis. Adde, radicaliter & remore
hominem esse rationalem in omni parte corporis,
cum in singulis sit tota anima.

Homo in
quavis parte
radicaliter
rationalis.

DISPUTATIO V.

De æqualitate, vel inæqualitate Animarum & diver- sitate specifica.

SECTIO PRIMÆ.

Rejicitur sententia diversitatem specificam
statuens in æqualitate.

I.
Dicunt ali-
qui nulla
duo radi vi-
dua diversæ
speciei posse
esse æqualia,
nec ejusdem
speciei in-
æqualia.

OPinantur aliqui convenientiam specificam
consistere in æqualitate, & consequenter
disconvenientiam specificam in inæqualita-
te, ita ut quæcunque duo sint substantialiter in per-
fectione inæqualia, sint etiam diversæ speciei: sicque
asserunt non posse duo individua diversarum specie-
rum esse in perfectione æqualia, nec duo individua
ejusdem speciei inæqualia: ita Suar. d. 29. Met. f. 8.
n. 16. & 17. Vafq. To. 2. in primam p. d. 122. c. 4. &
6. quam etiam sententiam amplecti videtur P. Hurt.
hic d. 2. sec. 6. & 7. estque valde communis inter re-
centiores opinio.

II.
Quo sensu
dicitur Aristote-
les sub ge-
nere latere
equivoca-
tiones.

Arguunt hi auctores primò: nam secundum Ari-
stotelem sub genere latent equivocationes, id est, diffe-
rentiæ inæquales, & speciei distinctæ, ergo censet Ari-
stoteles ea quæ specie differunt, esse inæqualia. Sed
contrà, nam hoc non eruitur ex illis verbis Aristote-
lis: esto enim lateant sub genere equivocationes, seu
differentiæ specie diversæ, non tamen sequitur nec-
cessariò debere esse inæquales; equivoca enim sunt
quorum nomen est commune, ratio verò substantiæ per no-
men significata, diversa, non inæqualis.

III.
Omnes spe-
cies non di-
stant inæ-
qualiter ab
ente.

Arguunt secundò: quæ inæqualiter distant ab ente,
non possunt inter se esse æqualia, sicut nec quæ
æqualiter distant, inæqualia; sed omnes species inæ-
qualiter distant ab ente, ergo. Primò negatur minor,
incipiendo enim ab ente æqualiter per prædicationes
formales ab eo distant ignis & aqua, & tamen specie
inter se differunt. Deinde, major propositio non est
universum vera: sicut enim duo puncta sibi è dia-
metro opposita, æqualiter distant à centrò, ut duo
poli, Arcticus scilicet & Antarcticus, qui tamen à se
invicem toto cælo differunt & distant, ita quidni
duæ species licet æqualiter distant ab ente, poterunt
tamen inter se esse diversæ, & distare in perfectione?
Præterea, perfectio cujusque rei præcipuè sumitur à
differentiâ; hæc enim est que dat esse, & distinguit in
metaphysicis, sicut forma in physicis.

Quæ æqua-
liter distant
ab ente pos-
sunt inter se
esse inæqua-
lia.

IV.

Ad æquali-
tatem, vel
inæqualita-
tem in per-
fectione parum
refertur quo
pacto distent
aliqua ab
ente.

Sicut ergo materia prima contrahitur, & limita-
tur quoad suam capacitatem, & indifferentiam phy-
sicam per formas physicas specie diversas, & inæqua-
les, ita quidni poterunt duæ differentiæ inæquales, &
inter se disparatæ, immediatè contrahere idem genus?
quod si præstent, tunc illæ species æqualiter distabunt
ab ente, & tamen inter se sunt inæquales, ergo &c.
Adde, quoad æqualitatem vel inæqualitatem in
perfectione parum referre quodd æqualiter vel inæ-
qualiter distent ab ente, plura enim prædicata quæ
una species participat, & in se continet, poterunt in
alterâ suppleri, & compensari per unicum, ut Ange-
lus per solum prædicatum intellectivi est perfectior
equo, vel leone, qui tamen plura prædicata in se con-

R. P. Th. Comptoni Philosophia.

tinent, nempe vegetativum, sensitivum, hincibile, rati-
onale &c. quæ tamen non continet Angelus, ut bene
advertit P. Arriaga hic, d. 1. f. 8. n. 257.

Arguunt tertio: duæ quantitates quantitativè, seu
mole diversæ, sunt quantitativè inæquales, ergo duæ
res essentialiter diversæ debent esse essentialiter inæ-
quales. Resp. nil mirum diversitatem quantitativam
arguere inæqualitatem, hoc enim idem est ac
dicere quantitates inæquales in magnitudine esse in-
æquales in magnitudine: diversitas enim in magni-
tudine est inæqualitas, cum magnitudo sit species
æqualitatis. Hoc autem non tenet in diversitate essen-
tiali; hæc enim non involvit inæqualitatem, ut
ostensum est. Hic ergo modus non rectè explicat di-
versitatem specificam.

V.

Cur diversa
tas quanti-
tativa ar-
guat inæqua-
litatem, non
tamen di-
versitas es-
sentialis.

SECTIO II.

Duo modi diversitatem specificam statuentes
in dissimilitudine.

DUæ ergo aliæ restant opiniones circa diver-
sitatem specificam & numericam. Prima est,
quæcunque minimam dissimilitudinem efficere
diversitatem specificam; si tamen inveniri aliquid
possit alteri ex illis rebus similius, quàm illæ sint in-
ter se, alioqui, inquit hæc sententia, res illæ, licet
dissimiles, non erunt specie diversæ.

I.

Atque diversa
tas specifi-
ca statuitur
in minimam
dissimilitu-
dine.

Dicunt ergo hi auctores visionem Petri differre
specie à visione Pauli, & visionem hujus albedinis à
visione alterius, quia scilicet datur aliquid his visio-
nibus similius; similius est enim visioni Petri altera
visio ejusdem Petri, quàm sit visio Pauli, & visioni
hujus albedinis similius est alia visio ejusdem albe-
dinis, quàm sit visio alterius, licet sit in gradibus in-
tensionis prior albedini omninò æqualis.

II.

Visio Petri in
hac senten-
tia specie
differt à vi-
sione Pauli.

Convenientia ergo specifica è contrario est ma-
xima similitudo intensiva, vel quasi intensiva, seu
quoad substantiam rei quæ reperiri inter aliqua po-
test, ut duo ignes, duo primi gradus albedinis &c.
intensiva inquam; nam extensiva merè materialiter
se habet, nec enim sunt diversæ speciei Petrus &
Paulus ex eo quod unus alterum digito superet in
altitudine.

III.

Quid in hac
sententia sit
convenientia
specifica.

Dices, ergo unio Petri, seu inter materiam & ani-
mam illius, distinguitur specie ab unione Pauli, cum
unioni illi similius sit alia unio ejusdem Petri. Con-
cedunt hi auctores consequentiam. Urgebis, ergo
etiam anima Petri & anima Pauli distinguuntur spe-
cie, imò dari non poterunt duæ animæ solo nume-
ro distinctæ, quod tamen nemo concedere audebit.
Sequela probatur, sicut propterea unio Petri distin-
guitur ab unione Pauli, quod hæc unio dicat ordi-
nem ad animam, ad quam non dicit, nec dicere po-
test ordinem unio Pauli, sic etiam anima Petri dicit
ordinem ad unionem, ad quam nec dicit, nec dice-
re potest ordinem anima Pauli: & anima Pauli simi-
liter ad unionem, ad quam non potest dicere ordi-

IV.

Unio Petri
secundum
hos auctores
specie distin-
guitur ab
unione Pau-
li.